

דעת תבונות

עיקרי אמונה לרמח"ל

מכון
רמח"ל

דעת תבונות

על

עיקרי האמונה

ההשגחה, השכר ועונש, ביאת המשיח
תחיית המתים, נבואה וחידוש העולם והכל בדרך השכל בראי
הקבלה

של הזוהר, תורת האריז"ל והגילויים הנפלאים של

האור הבהיר החסיד והקדוש

רבינו משה חיים לוצאטו זיע"א

ונוסף לו: פירוש "אור השכל", המלקט מכל כתבי
הרמח"ל המקבילות על כל נושא

מאמרים ועיונים על: היחוד, הרע, הנהגת המשפט, צדיק ורע לו

חילקו את הספר לעשרה פרקים, ובין הפרקים באים הכללים ראשונים

ובסוף הספר הבאנו

הפתחים של הקל"ח פתחי חכמה

עשרה פרקי משנה של כללות האילן

נערך ונסדר בסייעתא דשמיא

ע"ה מרדכי שריקי ס"ט

מכון רמח"ל

ירושלים תובב"א כ"ו אייר התשס"ג

תוכן ענינים

מבוא מהמורה"ל 5

דעת תבונות

פרק ראשון: [א-יא] החיוב לדעת עיקרי האמונה ..... א

פרק שני: [יב-נח] היחוד והחסרון ..... ז

מאמר: היחוד ..... סא

כללים ראשונים [א-ז] ..... סז

פרק שלישי: [נח-צח] תחיית המתים וזיכר הנף ..... עג

כללים ראשונים [ח-ט] ..... קח

פרק רביעי: [צו-קלג] מציאות הרע ותיקונו ..... קיג

מאמר: הרע-ההיפך של היחוד ..... קסח

כללים ראשונים [י-יט] ..... קפא

פרק חמישי: [קלד-קנו] השכר ועונש - הנהגת המשפט ..... קפפ

מאמר: הנהגת המשפט ..... רל

כללים ראשונים [כ-כד] ..... רלמ

פרק שישי: [קנה-קס] ההשגחה והנהגת המשפט ..... רנא

כללים ראשונים [כה-לג] ..... רעמ

פרק שביעי: [קסא-קעא] ביאת המשיח והנהגת התיקון הכללי ..... רפז

מאמר: צדיק ורע לו - ההנהגה העיקרית ..... שיד

כללים ראשונים [לד] ..... שכמ

פרק שמיני: [קעב-קעד] התנהגה והזמן ..... שלג

כללים ראשונים [לה] ..... שלמ

פרק תשיעי: [קעה-קעז] הנבואה ..... שמא

כללים ראשונים [לו] ..... שנח

פרק עשירי: [קצא-קצה] חידוש העולם - יש מאין ..... שנמ

פרק ראשון

החיוב לדעת עיקרי האמונה

[א] אָמַרָה הַנְּשֻׁמָה: תֵּאֵוֹתַי וְרִצּוֹנַי לְהִתְיָשֵׁב עַל קֶצֶת דְּבָרִים מֵאוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם: "וְהִשְׁבַּת אֶל־לִבְכֶּךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים" [דברים ד, לט] - הֲרִי הֵם מֵעֵקְרֵי אֱמוּנָתְנוּ, שְׁחִיב כָּל הָאָדָם לְרַדֵּף אַחֲרֵי יְדִיעָתָם, כֹּל אֲשֶׁר תִּשְׁיג יָדוּ.

[ב] אָמַר הַשֶּׁכֶל: אָנָּה פְּנִיךָ מוֹעֵדוֹת? הֲנֵה הָעֵקְרִים הֵם י"ג, וְעַל אִיזָה מֵהֶם תִּרְצִי לְהִתְבּוֹנֵן?

— אור השכל —

ועל הארץ מתחת, זהו השגחתו בעליונים ובתחתונים, אין עוד, זה מורה על יכולתו. כי אין בלתו להיות בעל יכולת במוחלט, כי הוא יתברך יכול על כל היכולים, וברצונו יתברך נותן יכולת למי שירצה, וברצונו נוטל. וכל זה צריך לידע בלב ולהשיג, נוסף על קבלת האמונה". ראה עוד מה שכתב שם מילים כדרכנות, בדבר, דרך אגיו על אלישע-אחר: "רק שמאמין מצד הקבלה בקל יוכל להתפתות לעזוב אמונתו אף כשהוא צדיק וישר ואינו הולך אחר עצת יצר הרע, כי אפשר שיפתוהו חטאים לומר כי אין ממש באמונה זו חס ושלום, והוא יהיה פתי להאמין וישנה אמונתו...". (הגהות לשער האותיות, ביאה כא).

*1. נראה בהדיא שהספר שלנו עוסק בעיקרי האמונה, אבל באמת בדרך שונה של

1. ראה ג"כ של"ה הקדוש, פרשת שמות, וארה: "למען תדע כי אין כיהו"ו אלהינו (שמות ת, ו), למען תדע כי אני יהו"ה בקרב הארץ (שם יח), בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ (שמות ט, יד). שלוש תדע אלה, הם - מציאות השי" והשגחתו, ויכולתו אין כיהו"ו אלהינו, כי הוא מחויב המציאות, והוא הממציא את הכל - כל העולמות העליונים ותחתונים. כי אני יהו"ה בקרב הארץ, אמר על השגחתו יתברך. בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, רומז על יכולתו יתברך, כי הוא יכול על כל היכולים. וכן נצטוינו לידע דבר זה בידיעה אמיתית, ולא די באמונה מצד הקבלה, רק ידיעה בלב מצד ההשגה, כמו שנאמר (דברים ד, לט), וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. יהו"ה הוא האלהים, זהו מציאת השי" בשמים ממעל